Presă și publicitate în România postbelică
(1944-1950)

Dan TUDOROIU,
București

Contextul politic și situația economică generală

Înlăturarea șefului statului Ion Antonescu, ieșirea României din cadrul Axei, întoarcerea armelor împotriva nemților și lupta alături de Puterile Aliate surprind politica, economia și societatea românească într-un nou punct de cotitură. Avansarea trupelor sovietice din Moldova spre Muntenia și apoi spre Transilvania duce la pierderea controlului asupra unor domenii strategice (infrastructura de producție petrolieră, transport și comunicații etc.), instabilitatea politică și schimbarea succesivă a guvernelor, rechizionarea de tehnică industrială, de bunuri alimentare ş.a.m.d. fac aproape imposibile premizele unei reconstrucții economice.

Dacă la începutul anilor '40 legislația antievreiască forțase „românizarea" activităților antreprenorilor evrei, prin preluarea părților sociale sau a acțiunilor acestora[1], convențiile impuse

[1] A se înțelege, în context, eliminarea evreilor din activitățile economice, comerciale etc.

prin statutul de aliat al Germaniei vor duce la instituirea un control al acestora asupra multor sectoare economice – distribuția și producția de petrol, metalurgie, activitatea financiar-bancară, comerțul cu cereale și animale, producția de bunuri de larg consum. Prezivibil, încheierea Convenției de Armistițiu duce la impunerea unei datorii de război către URSS de 300 milioane de dolari, în decurs de șase ani (prin livrarea unor mărfuri, poate și de aceea *Sovrompetrol* și *Sovromtransport* au fost printre primele înființate) la care se adaugă prada de război, adică controlul asupra companiilor cu capital german prezente în România.

Potrivit recensământului din 1930, în România era înregistrate 273.227 întreprinderi din care doar 702 aveau peste 100 de angajați și numai 3.131 aveau peste 20 de salariați.[2] Deloc surprinzător, la sfârșitul anului 1946 se aflau sub supravegherea Ministerului și Comerțului 3.111 dintre cele mai importante companii.[3] Dintre acestea, Florian Banu listează nu mai puțin de 308 companii cu capital german (atât filiale ale unor concerne multinaționale germane, cât și cu actionariat germano-italiano-maghiar) de la AEG (instalații electrice), Adesgo (producție de ciorapi), Agfa (articole foto), Banca Comercială Română, Bayer (medicamente), Beierdsdorf (producție cosmetice), Franck (vânzare cafea), Stolwerck (ciocolată și dulciuri), Kandia (dulciuri), Publicitate Universală etc.[4]

Pe lângă o subdezvoltare industrială istorică, reflectată și de numărul net inferior de mari companii față de alte state din Europa

[2] Curteanu, Maria , *Sectorul de stat în România anilor 1944-1947*, Editura Academiei,București, 1974, p. 67.

[3] Ministerul Economiei Naționale fusese divizat în martie 1945, în două: Ministerul Petrolului și Minelor și Ministerul Industriei și Comerțului - MIC.

[4] Banu, Florian, *Asalt asupra economiei Romaniei – de la Solagra la Sovrom (1936-1956)*, Ed. Nemira, București, 2004, p. 182-196.

Centrală, amplificată de pierderile provocate de bombardamente și de preluarea controlului de către ruși a companiilor petroliere, se observă și din situația importurilor că România era o țară izolată din punct de vedere economic trebuind să își asigure producția de bunuri industriale și agricole doar din resurse proprii.

Import	mil. dol.	%
1938	123.0	100.0
1945	11.3	9.2
1946	21.4	17.4
1947	61.3	49.8

Statul controla 16 întreprinderi de mari dimensiuni, de la exploatarea de tenenuri agricole și forestiere, industriale și miniere, instituții financiare (CEC, Creditul Județean și comunal, Monetăria Statului) și de transport (CFR), fiind în același timp singurul producător de sare, tutun și alcool, având monopol de vânzare (prin CAM, MAT). În același timp supraveghea activitatea privată de producție dedicată în principal deservirii armatei. MIC[5] avea în subordine Direcția generală a supravegherii societaților private și doua subsecretariate: cel al industriei de stat și cel al aprovizionării armatei și a populației. Unul dintre principalele obiective pentru controlul acestor companii a fost schimbarea consiliilor de supraveghere și impunerea de noi administratori unici. Scopul declarat în expunerea de motive pare mai mult decât justificat în crearea premizelor pentru restartarea și securizarea producției: a) conservarea patrimoniului; b) creșterea randamentului și a rentabilității; c) aprovizionarea cu materii prime, credite, piese de schimb; d) respectarea legalității și plata obligațiilor față de stat; f) ținerea corectă și înaintare la timp a bilanțului, contului de profit și de pierdere.

[5] MIC – Ministerul Industriei și Comerțului.

Aceste măsuri au fost etape în drumul spre naționalizarea efectivă și trecerea companiilor în proprietatea viitorului stat comunist. Până la începutul lunii decembrie 1947 se constituiseră 14 oficii industriale care grupau 740 de companii private și de stat, a căror producție reprezenta 80-100% din capacitatea industriilor alimentară, textile și încălțăminte, materiale de construcții, hârtie și metalo-chimice[6] etc.

Presa, în perioada 1940-1950

Deși publicațiile periodicele, îndeosebi cotidianele reprezintă un filon valoros pentru cercetarea istorică, lucrările de specialitate, inclusiv cele de dată recentă suferă de un mare neajuns perpetuând o ciudățenie care trebuie îndreptată: stabilirea unor ierarhii de reprezentativitate pe baza circulației, mai ușor de înțeles, stabilirea unui clasament în funcție de tirajul vândut.[7]

În vara lui 1942, în București apăreau 22 de cotidiane, între care *Universul, Timpul, Curentul, Evenimentul zilei, Rapid, Viața, Capitala, Seara, Informația zilei, Acțiunea, Ordinea, Poporul, Porunca vremii, Basarabia, Bucovina, Argus, Gazeta sporturilor* etc. Potrivit unui document al Ministerul Propagandei din 20 iulie 1942[8], tirajele cotidianelor naționale din România arătau după cum urmează – *Universul*: 244,000 exemplare/ediție (1883 - 20 iulie 1953); *Curentul*: 126.800 exemplare/ediție (1928-1944); *Timpul*:

[6] Curteanu, Maria, *Sectorul de stat în România anilor 1944-1947*, București: Editura Academiei, București, 1974, p. 178 .

[7] Principalul indicator care pe lângă audiență este luat în considerare de companii și de agenții, pentru plasarea reclamelor.

[8] Boia, Lucian, *Capcanele istoriei. Elita intelectuala românească între 1930 si 1950*, Ed.Humanitas, București, 2011, p. 228 – vezi ANR-ANIC, Ministerul Propagandei Nationale, 2675/1942, f. 108.

66.000 exemplare/ediție (1937 - 1 mai 1948); *Informația*: 40.000 exemplare/ediție (1937-1944); *Viața*: 40.000 exemplare/ediție (1941 - 20 aug. 1944).

O altă sursă[9] dă cifre apropiate pentru aceeași perioadă – *Universul*: 150-200.000 exemplare; *Timpul*: 50-70.000 exemplare; *Curentul*: 40-50.000 exemplare; *Viața*: 40.000 exemplare; *Evenimentul*: 40.000 exemplare; *Capitala*: 22.000 exemplare; *Acțiunea*: 20.000 exemplare; *Argus*: 5.000 exemplare.

Alocarea de hârtie de tipar era, de altfel, raționalizată, cotele fiind stabilite de autorități începând cu iunie 1942: „Tirajele ziarelor, precum și al gazetelor care apar de mai multe ori pe săptămână, va fi stabilit la sfârșitul fiecărei luni de către Serviciul Central al Cenzurii Presei, nefiind permise retururi care ar depăși 15% din tirajul lunii trecute (...) în raport cu stocurile de hârtie disponibile și cu utilitatea publicațiunii". [10] Doi ani mai târziu (până la înlăturarea lui Antonescu) cel mai probabil clasamentul de tiraj a rămas în linii mari același. Merită amintit poate *Ecoul*, proiectul lui Mircea Grigorescu[11], ziar care nu rezistă mai mult de un an: 264 de numere între 19 decembrie 1943 și 13 septembrie 1944.

Similar perioadei de după terminarea primului război mondial, imediat după momentul 23 august 1944 (la fel ca și după decembrie 1989) asistăm la o perioada de exuberanță editorială – o mulțime de publicații cu diverse periodicități și orientări, toate pretins independente și democratice apar pe piață. Ne vom

[9] ANR-ANIC, Ministerul Propagandei Nationale, dosar 690/1942 Presa Internă, f. 106 (situație valabilă pentru săptămâna 13-20 august 1942, apud Ionescu, Mihail E., *Puterea cuvântului*, Editura Științifică și Enciclopedică, 1984, p. 120.

[10] Petcu, Marian, *Puterea și cultura – o istorie a cenzurii*, Iași: Polirom, Iași, 1999, p. 152.

[11] Mircea Grigorescu (1908-1976) fost secretar de redacție la săptămânalul *Cuvântul Liber*, seria a III-a /1933-1936 și apoi redactor-șef la *Timpul*.

concentra mai jos pe cele de mare tiraj apărute în Capitală și cu pretenție de distribuție și reprezentativitate națională. Dintre cotidianele de mare tiraj doar cele cu sediul în Sărindar[12], *Universul* și *Timpul*, își continuă apariția și după august 1944, deși proprietarii lor (Stelian Popescu respectiv Grigore Gafencu) părăsiseră România. Prima mare victimă a schimbării de regim și a prezenței în Capitală a Armatei Roșii a fost trustul editorial condus și deținut de Pamfil Șeicaru (care alesese ca și cei doi, de mai sus, neutra Elveție) care în august își vede lichidată activitatea: alături de ziarul fanion *Curentul* dispar de pe piață și celelalte două cotidiane pe care le mai edita: *Evenimentul Zilei* [13] și *Rapid*[14]. Echipa editorială a *Curentului* a încercat o repoziționare sub titlul *Curierul,* însă doar pentru câteva săptămâni. *Acțiunea* încetase să apară spre sfârșitul lui 1943. *Porunca Vremii* dispăruse la 30 iunie 1944, iar *Viața* mai rezistase până la 31 august '44. Profitând de vacuumul de putere, primele două noi titluri care apar profitând de patrimonial fostului trust *Dimineața-Adevărul* [15] sunt *România Liberă* (din 24 august) și *Libertatea* (din 25 august). Ambele de stânga, în acele zile de sfârșit de august și început de septembrie apar, de fapt, sub forma unor simple foi față-verso, până să își clarifice sursele de hârtie și echipele editoriale.

Tot pe final de august reapar și periodicele partidelor istorice: pe 27, *Dreptatea* (organ al Partidului Național-Țărănesc) cu tiparul la Imprimeriile *Curentul/Curierul,* iar pe 28 revine și *Viitorul* (organ al Partidului Național-Liberal, ulterior *Liberalul*) cu tiparul pentru câteva zile tot la imprimeria din Strada Belvedere, mutat

[12] Strada Sărindar din București (actuala Constantin Mille), pe care se aflau redacțiile unor ziare și reviste de mare tiraj.

[13] Ziar apărut în 1939, ultima apariție 31 august 1944.

[14] Ziar fondat în 1941, ultima apariție 24 august 1944.

[15] Redenumită Societatea Națională de Editură și Arte Grafice "Dacia Traiană"

apoi la *Independența* (singura tipografie disponibilă pentre cei care nu s-au solidarizat cu comuniștii). Suspendată în februarie 1945 (seria a II-a a avut 140 de apariții), *Dreptatea* a reapărut abia după un an, în ianuarie 1946.

Tudor-Teodorescu Braniște reînființează *Jurnalul de Dimineață*.[16] Avocatul Sebastian Șerbescu (care debutase în presă în urmă cu două decenii, alături de Grigore Gafencu la *Revista vremii*) vine cu *Semnalul*. George Călinescu este desemnat director la *Tribuna Poporului* (a apărut doar cinci luni până în 11 februarie 1945, apoi Călinescu conduce săptămânalul *Lumea,* 1945-1946, care a avut doar 39 de numere, ulterior cotidianul *Națiunea,* 1946-1949). *Ultima oră,* avându-l ca director pe Nicolae Deleanu,[17] Mircea Damian cu *Fapta,* nelipsitul Nicu Cocea cu *Victoria,* iar la începutul lui 1945, Jean Melle cu *Momentul* (și *Noutatea*).[18] Cele mai multe dintre ele au rămas pe piață, în ciuda vicisitudilor vremurilor, până în 1947/1948. *Adevărul* va fi și el resuscitat abia în 1946 și va apărea până în 1951.[19]

Am lăsat la urmă *Scânteia,* al cărui prim număr apare aproape la o lună după înlăturarea lui I. Antonescu. Seria a III-a (prima, în legalitate) a apărut pe 21 septembrie 1944. Tiparul era asigurat de Institutul de Arte Grafice „Eminescu" (Str. Anghel Saligny, nr. 2) acolo unde ziarul își stabilește și sediul redactiei și al administrației. Doar că după nici două săptămâni (începând cu 4 octombrie 1944) ziarul se mută în Str. Belvedere, nr. 6, adică în Palatul *Curentul* care

[16] Apărut într-o primă serie între 1939-1940, ca alternative, după interzicerea *Dimineții/Adevărului*, suspendat la rândul lui.

[17] Apropiat al PSDR Titel Petrescu, ziar de după amiază, în tandem cu *Libertatea*, care apărea dimineața.

[18] Neagoe, Stelian, *Politică și destin: Constantin Argetoianu*, Editura Machiavelli, București, 2012, p. 318 .

[19] Vezi in extenso la Teodor, Mihaela, *Anatomia cenzurii: comunizarea presei din România (1944-1947)*, Editura Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2012, p. 303-306.

își încetase apariția însă rămăsese cladirea și tipografia rebotezată rapid „Imprimeriile *Curierul*." Cu ocazia acestei mutari, *Scânteia* își mărește la 6 numărul de pagini, față de 4 anterior.

Din august 1945, „Imprimeriile *Curierul*" devin „Imprimeriile *Scrisul liber*", iar Str. Belvedere devine Strada Dobrogeanu Gherea. „*Scrisul liber*"[20] se regăsește între cele 21 de tipografii din București care vor intra în componența Centralei Industriale a Artelor Grafice. Evoluția tirajului *Scânteii* ar fi: 120.000 exemplare/ediție la sfârșitul lui 1944[21]; 183.000 exemplare /ediție în ianuarie 1946[22]; 420.000 exemplare în decembrie 1947[23] și un presupus 700.000 exemplare/ediție în 1949.

Ar mai fi de remacat că până la separarea apelor sau cel puțin în perioada imediat apropiată lui august 1944, conducerile ziarelor se dovedeau solidare, atunci când interesul comun o cerea – pe 28 octombrie 1944, în cotidianul *Libertatea* apărea anunțul „Reprezentanții ziarelor *Universul, Timpul, Scânteia, Semnalul, Curierul, România Liberă, Libertatea, Tribuna Poporului, Fapta, Ultima oră* și *Victoria* luând la cunoștiință de aprobarea dată fabricilor de hârtie de către Guvern prin care se majorează cu aproape sută la sută prețul hârtiei ziarelor protestează contra acestei măsuri. Ziarele noastre consideră că o asemenea scumpire înseamnă o nouă povară pentru masele cititoare, cărora li se răpește posibilitatea de a se folosi de singurul mijloc ieftin de informație și orientare. În consecință cer Guvernului să revină de îndată asupra acestei măsuri."

Cum s-au impus toate aceste titluri în atenția cititorilor și cum s-a modificat ierarhia ultimului deceniu? Un posibil răspuns îl avem într-o statistică de la începutul lui 1946.

[20] Este vorba despre patrimoniul ziarului *Curentul*, proprietatea lui Pamfil Șeicaru, cea mai performantă imprimerie din România, la acea dată.
[21] Antip, C., op. cit., p. 292.
[22] Teodor, M., loc.cit.
[23] Antip, C., loc.cit.

Titlu	Tirajul zilnic
Scânteia	183.000
România liberă	150.000
Libertatea	100.000
Timpul	90.000
Jurnalul de dimineață	80.000
Universul	66.017
Frontul Plugarilor	60.000
Drapelul	50.000
Semnalul	50.000
Momentul	50.000
Ultima oră	50.000
Cotidianul	48.111
Dreptatea	36.908
Poporul	31.416
Dreptatea nouă	30.000
Liberalul	25.846
Sportul popular	23.000
Fapta	20.000
Națiunea	16.190
Era nouă	15.000
Adevărul vremii	12.049
Argus	7.000
Aurora	3.076

Începutul lui 1946 aduce în același timp o nouă majorare de preț (în 1943-1944 prețul mediu a fost de 7.00 lei pentru *Universul* și *Curentul*, iar în 1945 a crescut de la 10.00 la 60.00 de lei). Dacă până sâmbătă, 16 februarie 1946, prețul a fost de 60.00 lei, acesta ajunge brusc a doua zi la 200.00 lei per exemplar (deopotrivă la *Universul, Timpul, Libertatea, România Liberă, Scânteia, Dreptatea* etc). În 1947 prețurile ajung la 1.000 lei, urcând apoi exploziv la

3.000-5.000 lei, pentru ca la începutul lui 1948 și după stabilizarea monetară să ajungă la 4,50 lei, exact cât erau la începutul anilor '40.

Faptul că societatea românească se îndrepta spre comunizare este vizibilă acum cu ochiul liber, la lectura cotidianelor *Universul* și *Timpul* chiar de la începutul lui 1946. Alături de subiectele curente despre minunata societate sovietică, în numărul din 5 aprilie 1946 este prezentat noul comitet de întreprindere la *Universul*. Pe lângă faptul că la începutul întâlnirii s-a ascultat *Internaționala*, dl. Puiu Teodor (președintele vechiului comitet) îi propune pe Teohari Georgescu (ministrul de Interne) și pe Lothar Rădăceanu (ministrul Muncii) ca membri de onoare. Deznodământul este binecunoscut astăzi, cele mai multe periodice fiind suprimate după instalarea Partidului Unic. La doar cinci ani de la apariție, *Scânteia* domina detașat clasamentul[24] cu un tiraj aproape triplu decât al *Universului* din perioada interbelică – *Scânteia*: 700.000 exemplare/ediție; *Viața Sindicală*: 200.000 exemplare/ediție; *România Liberă*: 180.000 exemplare/ediție; *Glasul Armatei*: 80.000 exemplare/ediție; *Magyar Szo*: 46.000 exemplare/ediție; *Neuer Weg*: 30.000 exemplare/ediție. Tirajul zilnic al cotidianelor (10 titluri) editate în București este de 1,5 milioane de exemplare.

Viața Sindicală apare la sfârșitul lui 1944, ca săptămânal al Mișcării Sindicale Unite, avându-l ca director pe P. Constantinescu-Iași. Era tipărit la Imprimeriile *Curierul* în 4/6/8/10/12 pagini, prețul de vânzare fiind de 30 lei. Cel mai frecvent apare duminica (în funcție de evenimente apărea lunea sau sâmbăta). În numărul 105 (21 dec. 1946) pe prima pagină este tipărit și tirajul: 253.000 exemplare. Din mai 1947 apare însoțit de suplimentul *Muncitoarea*, inițial cu apariție bilunară. În numărul 136 (19 iulie 1947) pe prima pagină apare nota că își va schimba frecvența de apariție, urmând

[24] L'Art dans la Republique Populaire Roumaine, Nr. 1/1949, p. 32.

să devină cotidian: „Plenara CC a CGM a hotărât ca *Viața Sindicală* să devină organ zilnic. Data exactă va fi comunicată ulterior". Apare zilnic începând cu marți, 2 septembrie 1947 (anul III, serie II, Nr. 1), iar *Muncitoarea* va deveni săptămânal distinct. În 1949 era al doilea cel mai distribuit ziar din România (după *Scânteia*). Tot în 1949 apare ca fiind tipărit la Imprimeriile *Viața Sindicală* (Întreprindere de Stat, cu adresa în Str. Constantin Mille, nr. 15, adică fosta Tipografie *Timpul*). Continuă apariția până în 1953, când își schimbă denumirea în *Munca* (1953-1973, cotidian; 1974-1989 săptămânal).[25]

Publicitatea, pe stil nou

După evenimente majore (război, schimbare de regim, crize economice, cataclisme naturale etc.) comerțul este ramura care indică starea economică, socială/nivelul de trai al populației. Publicitatea ne ajută, firește, ca un indiciu al stării de sănătate economică, uneori ca oglindă a presiunii ideologice.

Dacă analizăm colecțiile de ziare observăm că, cu excepția ziarului *Scânteia* care a rămas fidel statutului de organ de propagandă, celelalte cotidiane procomuniste (*România liberă*, *Libertatea*) promovează serviciile de mică și mare publicitate. Cu toate că paginile ziarelor încep să se populeze cu anunțuri de mici dimensiuni, cele mai multe aparțin zonei de divertisment: spectacole de teatru și cinematograf (Comedia, Colorado, Alhambra, Gioconda, Munca și Lumină, Aro, Scala, Capitol, Fantasia), noi apariții editoriale sau redeschideri de restaurante (Cina, Mercur, Royal) sau magazine- Dinescu Popescu (anterior magazinul Solavici, mare client de publicitate în perioada anilor '30 din Str. Lipscani, nr. 37);

[25] S-a dorit continuarea programului editorial, evident reformat după decembrie 1989, cu titlul *România muncitoare*. Publicația a falimentat.

Galeriile Newmann (Calea Victoriei, nr.17) sau Garajul Mihăescu (Str. Cobalcescu, nr.45). Zona de mare publicitate are doar puțini clienți: informații legate de prețuri (cel al chibritelor, recomandat la 7,00 lei cutia), anunțuri ale zilelor de tragere ale Loteriei de stat, ale CEC, Societății de Telefoane, ale Distribuția (societate care deținea o importantă rețea de benzinării) sau Adesgo.

Presa cotidiană este lapidară în informații legate de revenirea în activitate a agențiilor și a agenților de publicitate. Familia Schulder revine pe piață, de data aceasta prin descendentul Virgil Schulder, care își anunță clientela în *România Liberă* că vechea agenție Carol Schulder (înființată de tatăl său în 1892) reapare sub conducerea sa spre sfârșitul lui 1944, inițial cu sediul în Str. Dionisie, nr. 2 (adresa de domiciliu) pentru ca apoi să se mute în Bd. Tache Ionescu, nr. 6 (în același loc își avea sediul și Compania Generală de Automobile Cogena, unde Virgil Schulder era unul din acționari).

Virgil Schulder apare menționat ca lucrând alături de tatăl său din 1931, la *Societatea Generală de Publicitate*, cel mai probabil devenind asociat în urma decesului partenerului S. Berger (survenit la sfârșitul lui 1929/începutul lui 1930). O ultimă referință despre *Societatea Generală de Publicitate* (cu sediul în Str. Eugen Carada, nr. 2) apăruse în 1938 și este de presupus că odată cu interzicerea apariției *Dimineții* și a *Adevărului* să fi fost forțată să dispară de pe piață.

Cea mai importantă companie din domeniu, *Agenția Rudolf Mosse* (poate redenumită *Publicitatea Universală*, de mai sus) înclinăm să credem că a avut de suferit din cauza numelui și a acționarului său german, și să fi iesit din business. O altă filială a unei agenții multinaționale de data aceasta americană, J. Walter Thompson (numele filialei românești era *Compania Generală de Publicitate* cu sediul în Str. Dionisie, nr. 50), deși la sfârșitul lui 1945 își propunea o majorare de capital, mai apare doar temporar ca și concesionară a spațiului de publicitate al caietului program al Teatrului Național (rămas și el fără sediu), înainte să dispară definitiv. O agenție de publicitate și teatrală *Toni Popescu - Jean From* își anunța prezența în Pasajul Roman, nr. 9, lângă Cofetaria Zamfirescu.

În 1947 este creată *Slova* ca societate monopol al serviciilor de difuzare a presei și de colectare de publicitate. Actul constitutiv al acestei societăți pe acțiuni apare în *Monitorul Oficial*, Partea 1, Nr. 53, 5 martie 1947, iar obiectul de activitate îl reprezenta „difuzarea și colportajul de ziare, reviste, cărți și orice fel de tipărituri sau lucrări de arte grafice, înființarea și concesiuni de debite pentru difuzarea ziarelor, revistelor, cărților sau oricăror alte publicațiuni, înființarea și exploatarea de servicii de afișaj, reclamă și publicitate". Sediul declarat era în București, Bd. Elisabeta, nr. 9. Deși anunța un capital social de 15 milioane de lei, printr-un act adițional acesta este mărit la 50 de milioane de lei, din care vărsați efectiv la înființare sunt 17 milioane de lei.

Nu știu dacă mai poate fi vorba de surprize, la citirea membrilor fondatori:

- Maria Păcuraru 6.000.000 lei, în 600 acțiuni a 10.000 lei.
- Lotty Foriș, 6.000.000 lei, în 600 acțiuni a 10.000 lei.
- Dumitru Agachi, 6.000.000 lei, în 600 acțiuni a 10.000 lei.
- Matei Friedman, 12.000.000 lei, în 1.200 acțiuni a 10.000 lei.
- Mihai Teoharescu, 12.000.000 lei în 1.200 acțiuni a 10.000 lei.
- Kati Fejer, 4.000.000 lei, în 400 acțiuni a 10.000 lei.
- Vladimir Tvileac, 4.000.000 lei, în 400 acțiuni a 10.000 lei.

Lotty Foriș este prima soție a lui Stefan Foriș, unul din liderii comuniști la acel moment, iar Kati Fejer era soția lui Grigore Preoteasa, alt lider politic. Maria Păcuraru apare și ea în organizația de femei a Partidului Comunist. *Slova* este reînființată în 1949, ca Întreprinderea de Stat (I.S.) pentru Presă și Publicitate, prin H.C.M. 821/ 21 iulie 1949, în subordinea Ministerului Artelor. În

cotidianul *Viața Sindicală* din prima parte a lui 1949, machetele de presă apărute poartă eticheta „Slova Publicitate" (erau realizate de departamentul specializat), iar în primul număr al revistei *L'art dans la RPR*, ca societatea care controla rețeaua de chioșcuri și debitele de presă din București.

Deși la începutul lui 1950, potrivit unei note a Secției Propagandă și Agitație se punea problema îmbunătățirii activității sale *I.S. Slova*, aceasta va fi desființată, iar patrimonial, său alături de Serviciul de difuzare al cotidianului *Scânteia* este transferat nou înființatei *I.S. Centrul de Difuzare a Presei* (potrivit H.C.M. Nr. 409 din 14 aprilie 1950 privind Organizarea, funcționarea și stabilirea sarcinilor Direcțiunii Generale a Editurilor, Industriei Poligrafice, Difuzării Cărții și Presei).

Bibliografie

Periodice

Universul, București (1944-1948)

Timpul, București (1944-1948)

România Liberă, București (1944-1948)

Libertatea, București (1944-1948)

Scânteia, București (1944-1948)

Viața sindicală, București (1944-1948)

Lucrări

Academia Română, colectiv, *Istoria Românilor – România în anii 1940-1947, vol. IX*, Editura Enciclopedică, București, 2008.

Alexandrescu, Ion, *Economia României în primii ani postbelici (1945-1947)*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1986.

Antip, Constantin, *Istoria presei române*, Academia „Ștefan Gheorghiu", Facultatea de Ziaristică, București, 1979.

Banu, Florian, *Asalt asupra economiei României – de la Solagra la Sovrom (1936-1956)*, Ed. Nemira, București, 2004.

Curteanu, Maria, *Sectorul de stat în România anilor 1944-1947*, Editura Academiei, București, 1974.

Hangiu, I., *Dicționarul presei literare românești 1790-1990 (ediția a II-a)*, Editura Fundației Culturale Române, București, 1996.

Hitchins, Keith, *România. 1866-1947*, Ed.Humanitas, București, 1996.

Lăcustă, Ioan, *41 de luni care au schimbat România, 23 august 1944-30 decembrie 1947*, Editura Viitorul românesc, București, 2000.

Murgescu, Bogdan, *România și Europa – Acumularea decalajelor economice (1500-2010)*, Ed.Polirom, Iași, 2010.

Onișoru, Gheorghe, *România în anii 1944-1948 – transformări economice și realități sociale*, Fundația Academia Civică, București, 1998.

Petcu, Marian, *Puterea și cultura – o istorie a cenzurii*, Ed. Polirom, Iași, 1999.

Petcu, Marian, *Istoria jurnalismului și a publicității în România*, Ed.Polirom, Iași, 2007.

Teodor, Mihaela, *Anatomia cenzurii: comunizarea presei din România (1944-1947)*, Editura Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2012.

MARIAN PETCU
coordonator

studii și cercetări de istorie a publicității

COMUNICARE MEDIA

Cuprins